

СТАН ПРОДУКТИВНОСТІ ПРАЦІ НА ТЕРИТОРІЇ СУЧАСНОЇ УКРАЇНИ

Анотація. Для управління процесами праці на території держави, регіону, підприємства необхідно мати точну статистику. Одним з найбільш поширених її показників є продуктивність праці. Щоб встановити ефективність або продуктивність того чи іншого процесу праці, треба порівняти вироблену кількість продукту з витратами робочого часу. Для ефективної роботи підприємства необхідно, щоб відбувалося підвищення продуктивності праці. Також повинна підвищуватися і суспільна продуктивність праці. У статті розглянуті питання визначення та аналізу продуктивності праці на території сучасної України. Проаналізовано основні підходи до визначення продуктивності праці. Для визначення продуктивності праці зібрані і оброблені дані по кількості персоналу та обсягу реалізованої продукції по галузях і областях. Визначено регіони з найбільшою і найменшою продуктивністю праці. Розрахувавши продуктивність праці, можна зробити наступні висновки: більш високий рівень продуктивності праці в таких трьох регіонах України, як Дніпропетровська область, Донецька область і Луганська область. Варто також відзначити наступні три регіони, які мають найменшу продуктивність праці. Це такі регіони, як Одеська область та Закарпатська область. Продуктивність праці в більшості регіонів України має схожі значення, але все ж помітні деякі відмінності. Продуктивність праці в східних регіонах України вища, ніж в західній частині. Існують три області з високою продуктивністю праці (Луганська, Донецька, Дніпропетровська) і три області з підвищеною продуктивністю праці (Сумська, Харківська, Київська) та невисокою продуктивністю праці (інші області). В Україні існують нерівномірно розвинені регіони, а це становить певну загрозу цілісності країни, через створення політико-економічних територій зі схожою структурою доходів і продуктивності праці. В результаті, першочерговим завданням влади держави повинна стати політика сприяння вирівнювання продуктивності праці в регіонах.

Ключові слова: продуктивність праці, регіон, галузь, ефективність праці.

Постановка проблеми. Для управління процесами праці на території держави, регіону, підприємства необхідно мати точну статистику. Одним з найбільш поширених її показників є продуктивність праці. Процес праці завжди відбувається в часі. Робочий час є мірою витрат праці. Результатом процесу праці виступає кількість та якість створеного в цьому процесі матеріальних, духовних благ і послуг. Щоб установити ефективність або продуктивність того або іншого процесу праці, треба порівняти вироблену кількість продукту з витратами робочого часу. Для ефективної роботи підприємства необхідно, щоб відбувалося підвищення продуктивності праці. Також повинна підвищуватися і суспільна продуктивність праці.

Аналіз останніх досліджень. Питання продуктивності праці цікавили і цікавлять багатьох науковців. Велика кількість досліджень за цією тематикою належить зарубіжним дослідникам (Ф. Тейлору, А. Лоулєру, Б. Гоулду, Г. Емерсону, С. Моссу, Д. Сінку та ін.), а також відомим науковцям колишнього СРСР та країн близького зарубіжжя (С. Струмиліну, Р. Яковлєву, Р. Колосовій, Б. Генкіну [3], Л. Костіну, Ю. Одегову, О. Щербакову та ін.). Питання продуктивності праці було розглянуто і в роботах українських вчених: Абдулаєв К. [1], Бугуцький О. [2], Горкавий В. [4], Грішнова О., Дієспєров В. [5], Заяць Т. [6], Крищенко К. [7], Куценко Ю. [8], Олійник Т. [9], Ревенко А. [10], Щербаков А. [11], Яковлєв Р. [12] та ін.

Особливості останнього часу, неоднозначний характер ринкових перетворень, проблеми державного управління призвели до падіння продуктивності праці. Сьогодні дуже важко знайти достовірну статистику щодо продуктивності праці. Усі ці обставини обумовили вибір теми статті, її мету та завдання.

Продуктивність праці – це її здатність у процесі відтворення виробляти матеріальні, духовні блага й послуги. Продуктивність праці визначається кількістю продукції, робіт або послуг, вироблених працівником або групою працівників за одиницю робочого часу (годину, зміну, місяць, рік) або кількість робочого часу, витраченого для виробництва одиниці продукції. Продуктивність праці є одним з найважливіших показників рівня розвитку продуктивних сил. Його застосування дозволяє оцінити ефективність праці як окремого працівника, так і колективу.

Економія робочого часу на основі підвищення продуктивності праці досягається не тільки за рахунок найраціональнішого використання робочої сили – живої праці, але й за до-

помогою ефективного використання упредметненої праці, кристалізованого робочого часу або, іншими словами, упредметненої в раніше створеній продукції, що використовується для виробництва нової продукції (сировина, матеріали, паливно-енергетичні ресурси – повністю; машини, механізми, обладнання, будівлі, споруди тощо – у частині вартості, що переноситься на нову продукцію).

Зростання продуктивності суспільної праці забезпечує не тільки збільшення суспільного багатства, а й розширене відтворення основної продуктивної сили суспільства – робочої сили. Чим вище рівень продуктивності праці, тим більша маса продуктів надходить у розпорядження суспільства, тим вище ступінь задоволення суспільних та особистих потреб і тим більше можливостей розширеного відтворення населення.

Оцінка продуктивності праці застосовується і в прогнозуванні витрат. Жива праця є творцем вартості, вона приводить у рух всю масу матеріалізованої праці, витраченої на попередніх стадіях виробництва. Але в сучасних умовах визначати продуктивність тільки живої праці вже недостатньо, стає актуальним зростання продуктивності всіх витрат праці, всіх ресурсів (праці, капіталу, ін.).

Формування цілей статті. У даний час важко назвати сферу (область) діяльності, де б не використовувалася продуктивність праці. З цієї причини дуже важливі рівні і темпи зростання продуктивності праці для будь-якої країни.

Продуктивність суспільної праці як показник економічного зростання служить для обґрунтування обсягу і темпів зростання національного доходу і сукупного суспільного продукту, для визначення потреб у робочій силі та зайнятості населення з різних сфер і секторів, галузей економіки і регіонів країни, зростання реальної заробітної плати і доходів населення. Тому питання продуктивності праці необхідно проводити з урахуванням усіх факторів та основних джерел впливу.

Результати дослідження. Праця є головним, базовим фактором виробництва, а продуктивність праці виступає комплексним показником ефективності економічної діяльності, тому прагнення найкращим чином виразити і виміряти цей показник є обґрунтованим і зрозумілим. Оскільки будь-яка уречевлена праця, перед тим, як стати такою, є живою працею, то на макроекономічному рівні продуктивність праці відбиває загальну ефективність виробництва товарів і послуг в економіці. У тому числі динаміка продуктивності праці опосередковано характеризує ступінь прогресу в управлінні економічними процесами. Тому зростає значення її вимірювання як з позиції державного регулювання, так і з боку приватного підприємництва.

Однак офіційна статистика продуктивності праці в Україні відсутня з 1993р., і однією з причин цього є те, що «немає достатньо чіткої методології її обрахунку».

У цілому, вимірювання продуктивності праці здійснюється відповідно до її змісту, через відношення результату виробництва товарів і послуг до затрат праці. При вимірюванні продуктивності праці важливо якомога точніше виразити результат виробничої діяльності, тобто обсяг вироблених матеріальних і нематеріальних благ.

Для того щоб проаналізувати стан продуктивності праці в Україні, ми використовуємо дані Державного комітету статистики за 2014 рік:

- 1) обсяг реалізованої промислової продукції за основними видами економічної діяльності (табл. 1) [13];
- 2) кількість найманих працівників за видами економічної діяльності промисловості (табл. 2) [13].

Таблиця 1

Обсяг реалізованої промислової продукції за основними видами економічної діяльності за січень 2014 року [13]

Види економічної діяльності	Обсяг продукції, млн грн.
Промисловість	81939,6
Добувна та переробна промисловість	58364,6
Добувна промисловість та розроблення кар'єрів	11517,2
Переробна промисловість	46847,4
Постачання електроенергії, газу, пари та кондиційованого повітря	23040,0
Забір, очищення та постачання води	535,0

Таблиця 2

Кількість найманих працівників за видами економічної діяльності промисловості у січні 2014 року [13]

Види економічної діяльності	Кількість працівників, тис. осіб
Промисловість	2615,1
Добувна та переробна промисловість	2067,3
Добувна промисловість та розроблення кар'єрів	408,1
Переробна промисловість	1659,2
Постачання електроенергії, газу, пари та кондиційованого повітря	400,1
Забір, очищення та постачання води	147,7

Дані за січень 2014 р. були вибрані тому, що вони є за всіма видами економічної діяльності та наявна повна кількість працівників за галузями. Аналітичні дані таблиці 1 свідчать, що найбільший обсяг продукції випускають такі галузі, як добувна та переробна промисловість (58364,6 млн грн), що у свою чергу включає добувну промисловість та розроблення кар'єрів, та переробну промисловість. З цих підгалузей, найбільший обсяг продукції, випускає переробна промисловість (46847,4 млн грн), добувна промисловість та перероблення кар'єрів значно менше (11517,2 млн грн). За добувною та переробною промисловістю, за обсягом продукції слідує така галузь, як постачання електроенергії, газу, пари та кондиційованого повітря (23040,0 млн грн). Найменший обсяг продукції, випускає галузь забір, постачання та очищення води (535,0 млн грн).

Що ж стосується кількості найманих працівників за видами економічної діяльності промисловості то більша їх частина зайнята в добувній і переробній промисловості (2067,3 тис. осіб) що, у свою чергу, включає добувну промисловість та розроблення кар'єрів та переробну промисловість. Найбільша кількість працівників задіяна в переробній промисловості (1659,2 тис. осіб), у добувній промисловості та перероблення кар'єрів значно менше (408,1 тис. осіб). За добувною та переробною промисловістю, за кількістю працівників слідує така галузь, як постачання електроенергії, газу, пари та кондиційованого повітря (400,1 тис. осіб). Найменша кількість працівників задіяна в галузі забору, постачання та очищення води (147,7 тис. осіб).

Для того щоб виміряти продуктивності праці, треба розрахувати відношення результату виробництва товарів і послуг до затрат праці. Результат даних розрахунків наведено в таблиці 3.

Таблиця 3

Стан продуктивності праці, за галузями промисловості у січні 2014 року*

Види економічної діяльності	Обсяг продукції, млн грн	Кількість працівників, тис. осіб	Продуктивність праці за січень 2014 р. тис. грн/особу
Промисловість	81939,6	2615,1	31,33
Добувна та переробна промисловість	58364,6	2067,3	28,23

Добувна промисловість та розроблення кар'єрів	11517,2	408,1	28,22
Переробна промисловість	46847,4	1659,2	28,23
Постачання електроенергії, газу, пари та кондиційованого повітря	23040,0	400,1	57,59
Забір, очищення та постачання води	535,0	147,7	3,62

* – авторські розрахунки

Розрахувавши продуктивність праці та проаналізувавши розраховані данні за січень 2014 року, можна зробити такі висновки: більш високий рівень продуктивності праці має така підгалузь промисловості, як постачання електроенергії, газу, пари та кондиційованого повітря (57,59 тис грн/особу), далі слідує добувна та переробна промисловість (28,23 тис грн/особу), та переробна промисловість (28,23 тис грн/особу).

Наступний рівень, після переробної промисловості, посідає підгалузь добувна промисловість та розроблення кар'єрів (28,22 тис грн/особу).

Найменший рівень продуктивності праці, має така галузь, як забір, очищення та постачання води (3,62 тис. грн/особу). Причиною цьому є те, що обсяг продукції цієї галузі (535,0 млн грн) значно менший, ніж інші галузі та підгалузі промисловості та кількість працівників у цій галузі теж невелика (147,7 тис. осіб) і значно відрізняється від кількості працівників в інших галузях та підгалузях.

Загальновідомо, що продуктивність праці показує співвідношення обсягу вироблених матеріальних або нематеріальних благ та кількості затраченої на це праці. Підвищення продуктивності праці завжди було одним з головних чинників економічного розвитку окремого регіону, так і країни в цілому, а також забезпечення їх економічної безпеки.

Показники продуктивності праці за регіонами є одними з основних показників рівня розвитку країни, та готовності її глобалізаційних процесам [23].

Для того щоб проаналізувати стан продуктивності праці в регіонах України, ми використовуємо данні Державного комітету статистики за січень 2014 року:

1. Середньооблікова кількість штатних працівників по регіонам у січні 2014 року, таблиця 4 [1];

2. Кількість найманих працівників за видами економічної діяльності промисловості у січні 2014 р. Таблиця 2.5 [13].

Таблиця 4

Кількість найманих працівників за регіонами в січні 2014 року

Регіони України	Середньооблікова кількість штатних працівників, тис. осіб
Україна	10000,3
Автономна республіка Крим	356,7
Волинська	185,3
Дніпропетровська	895,6
Донецька	1074,3
Житомирська	234,8
Закарпатська	182,0
Київська	366,4
Луганська	486,9
Одеська	479,4
Сумська	232,6
Харківська	619,7
м. Київ	1277,0
м. Севастополь	78,0

Таблиця 5

Обсяг реалізованої промислової продукції за регіонами в січні 2014 року

Регіони України	Обсяг реалізованої продукції за регіонами, млн грн
Україна	1939,6
Автономна республіка Крим	1597,0
Волинська	757,0
Дніпропетровська	14274,4
Донецька	15041,4
Житомирська	1153,3
Закарпатська	695,0
Київська	2995,4
Луганська	5166,7
Одеська	1933,7
Сумська	1585,1
Харківська	4852,8
м. Київ	5588,1
м. Севастополь	276,9

Проаналізувавши данні таблиці 4, можна виявити п'ятьох лідерів за кількість штатних працівників у січні 2014 року, перше місце посідає м. Києві – 1277,0 тис. осіб, друге – Донецька область, кількість в ній штатних працівників становить 1074,3 тис. осіб, на третьому – Дніпропетровська область, з кількістю штатних працівників 895,6 тис. осіб, за Дніпропетровською слідує Харківська область, кількість в ній штатних працівників становить 619,7 тис. осіб, і на останньому Луганська область – 486,9 тис. осіб. Після цих п'ятьох лідерів за кількість штатних працівників, області варто розмістити у такому порядку: Одеська область – 479,4 тис. осіб, Київська область – 366,4 тис. осіб, Автономна республіка Крим – 356,7 тис. осіб, Житомирська область – 234,8 тис. осіб, Сумська область – з кількістю штатних працівників 232,6 тис. осіб. Замикає цей список областей, Волинська область, з кількість штатних працівників 185,3 тис. осіб, та м. Севастополь, маючи найменшу кількість штатних працівників – 78,0 тис. осіб.

За обсягом реалізованої промислової продукції за регіонами можна виділити чотирьох лідерів. Перше місце посідає м. Київ – 5588,1 млн грн, друге – Луганська область з реалізованою промисловою продукцією в 5166,7 млн грн, на третьому місці – Харківська область – 4852,8 млн грн, і завершує четвірку лідерів Київська область з обсягом реалізованої продукції становить 2995,4 млн грн. Наступні шість областей мають приблизно однаковий обсяг реалізованої промислової продукції: Одеська область з реалізованою промисловою продукцією на 1933,7 млн грн, Автономна республіка Крим – 1597,0 млн грн, Сумська область – 1585,1 млн грн, наступна Донецька – з обсягом реалізованої промислової продукції у 15041,4 млн грн, Дніпропетровська – 14274,4 млн грн та в Житомирській області, обсяг її реалізованої промислової продукції становить 1153,3 млн грн. Також, можна виділити три регіони з найменшим обсягом реалізованої промислової продукції: Волинська область – 757,0 млн грн, Закарпатська – 695,0 млн грн реалізованої промислової продукції, та на останньому місці, маючи найменший обсяг реалізованої продукції, м. Севастополь – 276,9 млн грн.

Для того, щоб виміряти продуктивності праці, треба розрахувати відношення середньооблікової кількості штатних працівників до обсягу реалізованої продукції за регіонами. Результат даних розрахунків наведено у таблиці 6.

Таблиця 6

Стан продуктивності праці, за регіонами України в січні 2014

Регіони України	Середньооблікова кількість штатних працівників, тис. осіб	Обсяг реалізованої продукції за регіонами, млн грн.	Продуктивність праці за січень 2014 р. тис. грн/особу
Україна	10000,3	81939,6	8,19
Автономна республіка Крим	356,7	1597,0	4,48
Волинська	185,3	757,0	4,09
Дніпропетровська	895,6	14274,4	15,94
Донецька	1074,3	15041,4	14,00
Житомирська	234,8	1153,3	4,91
Закарпатська	182,0	695,0	3,82
Київська	366,4	2995,4	8,18
Луганська	486,9	5166,7	10,61
Одеська	479,4	1933,7	4,03
Сумська	232,6	1585,1	6,81
Харківська	619,7	4852,8	7,83
м. Київ	1277,0	5588,1	4,38
м. Севастополь	78,0	276,9	3,55

Розрахувавши продуктивність праці та проаналізував розраховані данні за січень 2014 року, можна зробити такі висновки: більш високий рівень продуктивності праці в таких трьох регіонах України, як Дніпропетровська область – 15,94 тис. грн/особу, Донецька область – 14,00 тис. грн/особу, Луганська область – 10,61 тис. грн/особу. Варто також відзначити наступні три регіону, які мають найменшу продуктивність праці. Це такі регіони, як Одеська область з рівнем продуктивності праці 4,03 тис. грн/особу, Закарпатська область — 3,82 тис. грн/особу, та на останньому місці з найменшим рівнем продуктивності праці м. Севастополь – 3,55 тис. грн/особу.

Загалом, можна зробити такі висновки, що продуктивність праці в більшості регіонів України має схожі значення, але все ж таки помітні деякі відмінності. Продуктивність праці в східних регіонах України вища, ніж наприклад у західній частині. Існують три області з високою продуктивністю праці (більше 10 тис грн на працівника: Луганська, Донецька, Дніпропетровська) та три області з підвищеною продуктивністю праці (від 10 до 5 тис на працівника: Сумська, Харківська, Київська) та невисокою продуктивністю праці (інші області). Тож можна сказати, що в Україні існують нерівномірно розвинені регіони, а це становить певну загрозу цілісності країни, через створення політико-економічних територій зі схожою структурою доходів і, відповідно, продуктивності праці. Унаслідок цього, першочерговою задачею влади держави має стати політика сприяння вирівнювання продуктивності праці в регіонах.

Висновки

Управління продуктивністю праці на підприємствах – це процес, що припускає стратегічне й оперативне планування і постійний контроль за ефективним впровадженням.

Ураховуючи наведений матеріал, можна зробити основні висновки:

- вирішення сучасних економічних проблем без знання протікання процесів на підприємствах неможливо. Продуктивність праці є одним з головних показників;
- необхідно розвивати систему моніторингу продуктивності праці;
- дані щодо продуктивності праці необхідно збирати за єдиною методичною основою за усіма галузями;
- підвищення заробітної плати повинно корелюватися з її підвищенням.

Література

1. Абдуллаев К. Х. Производительность труда как фактор повышения эффективности производства на предприятии / К. Х. Абдулаев // Российское предпринимательство. – 2011. – № 12. – Вып. 1 (197). – С. 176-180.
2. Бугуцький О. В. Ефективне використання праці- основа підвищення продуктивних сил суспільства / Бугуцький О. В. // Україна: аспекти праці. – 2005. – № 3. – С. 3-9.
3. Генкин Б. М. Экономические и правовые основы повышения производительности и оплаты труда в России на основе применения новых технологий / Б. М. Генкин // Проблема ефективного використання та професійно-технічної підготовки кадрів промислового сектору економіки України: міжнар. наук.-практ. конф., м. Київ, 28-29 листопада 2007 р. : у двох томах. – К. : РВПС України НАН України, 2008. – Т.1. – С. 141-150.
4. Горкавий В. К. Аналіз тенденцій і факторів продуктивності праці / В. К. Горкавий // Статистика України. – 2007. – № 2. – С. 44- 49.
5. Дієсперов В. Продуктивності праці – критерій стану і спроможності господарства / В. Дієсперов // Україна: аспекти праці. – 2006. – № 3. – С. 41-45.
6. Заяць Т. Продуктивність людських ресурсів України та регіональні можливості її забезпечення / Т. Заяць // Україна: аспекти праці. – 2004. – № 3. – С. 25-29.
7. Крищенко К. Удосконалення організаційно-економічного механізму управління оплатою праці / К. Крищенко // Україна: аспекти праці. – 2007. – №6. – С. 9-16.
8. Куценко Ю. Продуктивність праці у підприємницькій діяльності: Інструктивний матеріал / Ю. Куценко – К., 2006. – 66 с.
9. Олійник Т. І. До проблеми індексного аналізу динаміки продуктивності праці в господарстві / Т. І. Олійник // Статистика України. – 2006. – № 1. – С. 15-19
10. Ревенко А. Продуктивність праці в сучасних умовах / А. Ревенко // Україна: аспекти праці. – 2008. – № 2. – С. 32-37.
11. Щербаков А. И. Производительность труда проблемы и перспективы / А. И. Щербаков. – М. : Знание, 2004. – 256 с.
12. Яковлев Р. Динамика производительности труда и заработной платы в постсоветской России: есть ли взаимосвязь? / Р. Яковлев // Україна: аспекти праці. – 2004. – №4. – С. 26-34.
13. Державний комітет статистики України [Електронний ресурс]. – Режим доступу : www.ukrstat.gov.ua.

References

1. Abdullaev K. H. Proyzvodytel'nost' truda kak faktor povysheniya effektivnosti proyzvodstva na predpriyatyy / K.H. Abdulaev // Rosssiyskoe predprynimatel'stvo. – 2011. – № 12. – Выр. 1 (197). – S. 176–180.
2. Buguc'kij O. V. Efektyvne vykorystannja praci- osnova pidvyshhennja produktyvnyh syl suspil'stva / Buguc'kij O. V. // Ukrai'na: aspekty praci. – 2005. – № 3. – С. 3–9.
3. Genkyn B. M. Ekonomicheskiye y pravovyye osnovy povysheniya proyzvodytel'nosti y oplaty truda v Rossyy na osnove prymeneniya novykh tehnologiy / B. M. Genkyn // Problema effektivnogo vykorystannja ta profesijno-tehnichnoi' pidgotovky kadriv promyslovogo sektoru ekonomiky Ukrai'ny: mizhnar. nauk.-prakt. konf., m. Kyi'v, 28-29 lystopada 2007 r. : u dvoh tomah. – K.: RVPS Ukrai'ny NAN Ukrai'ny, 2008. – T.1. – S.141–150.
4. Gorkavyj V. K. Analiz tendencij i faktoriv produktyvnosti praci / V. K. Gorkavyj // Statystyka Ukrai'ny. – 2007. – № 2. – S. 44 – 49.
5. Dijesperov V. Produktyvnosti praci – kryterij stanu i spromozhnosti gospodarstva / V. Dijesperov // Ukrai'na: aspekty praci. – 2006. – № 3. – С. 41–45.
6. Zajac' T. Produktyvnist' ljuds'kyh resursiv Ukrai'ny ta regional'ni mozhlyvosti i'i' zabezpechennja / T. Zajac' // Ukrai'na: aspekty praci. – 2004. – № 3. – С. 25–29.
7. Kryshhenko K. Udoskonalennja organizacijno-ekonomichnogo mehanizmu upravlinnja oplatoju praci/ K. Kryshhenko // Ukrai'na: aspekty praci. – 2007. – №6. – S. 9–16.
8. Kucenko Ju. Produktyvnist' praci u pidpryjemnyc'kij dijalnosti: Instruktyvnyj material / Ju. Kucenko – K., 2006. – 66s.
9. Olijnyk T. I. Do problemy indeksnogo analizu dynamiky produktyvnosti praci v gospodarstvi / T. I. Olijnyk // Statystyka Ukrai'ny. – 2006. – № 1. – S. 15-19
10. Revenko A. Produktyvnist' praci v suchasnyh umovah / A. Revenko // Ukrai'na: aspekty praci. – 2008. – № 2. – S. 32–37.
11. Shherbakov A.Y. Proyzvodytel'nost' truda problemy y perspektivy / A. Y. Shherbakov. – M. : Znanye, 2004. – 256 s.
12. Jakovljev R. Dynamyka proyzvodytel'nosti truda y zarabotnoj platy v postsovetskoj Rossyy: est' ly vzaymosvjaz'? / R. Jakovlev // Ukrai'na: aspekty praci. – 2004. – №4. – S. 26–34.
13. Derzhavnyj komitet statystyky Ukrai'ny [Elektronnyj resurs]. – Rezhym dostupu : www.ukrstat.gov.ua.

А. О. Тертичный, Л. Г. Макарова

СОСТОЯНИЕ ПРОИЗВОДИТЕЛЬНОСТИ ТРУДА НА ТЕРРИТОРИИ СОВРЕМЕННОЙ УКРАИНЫ

Аннотация. Для управления процессами труда на территории государства, региона, предприятия необходимо иметь точную статистику. Одним из наиболее распространенных ее показателей является производительность труда. Чтобы установить эффективность или производительность того или иного процесса труда, надо сравнить произведенное количество продукта с затратами рабочего времени. Для эффективной работы предприятия необходимо, чтобы происходило повышение производительности труда. Также должна повышаться и общественная производительность труда. В статье рассмотрены вопросы определения и анализа производительности труда на территории современной Украины. Проанализированы основные подходы к определению производительности труда. Для определения производительности труда собраны и обработаны данные по количеству персонала и объема реализованной продукции по отраслям и областям. Определены регионы с наибольшей и наименьшей производительностью труда. Рассчитав производительность труда, можно сделать следующие выводы: более высокий уровень производительности труда в таких трех регионах Украины, как Днепропетровская область, Донецкая область и Луганская область. Стоит также отметить следующие три региона, которые имеют наименьшую производительность труда. Это такие регионы, как Одесская область и Закарпатская область. Производительность труда в большинстве регионов Украины имеет схожие значения, но все же заметны некоторые отличия. Производительность труда в восточных регионах Украины выше, чем в западной части. Существуют три области с высокой производительностью труда (Луганская, Донецкая, Днепропетровская) и три области с повышенной производительностью труда (Сумская, Харьковская, Киевская) и невысокой производительностью труда (другие области). В Украине существуют неравномерно развитые регионы, а это представляет определенную угрозу целостности страны, через создание политико-экономических территорий с похожей структурой доходов и производительности труда. В результате, первоочередной задачей власти государства должна стать политика содействия выравниванию производительности труда в регионах.

Ключевые слова: производительность труда, регион, отрасль, эффективность труда.

A.O. Tertichny, L.G. Makarova

STATE OF THE PRODUCTIVITY OF LABOR IN THE TERRITORY OF MODERN UKRAINE

Abstract. To control the labor process in the state, the region, the company must have accurate statistics. One of the most common indicators is its productivity. To establish the effectiveness or performance of a work process, it is necessary to compare the quantity produced product with the length of working time. For efficient operation of the enterprise is necessary that there was an increase in labor productivity. The article deals with the identification and analysis of labor productivity in the territory of modern Ukraine. Analyzes the main approaches to the definition of productivity. To determine the productivity collected and processed data on the number of staff and the volume of sales by industry and region. Defined regions with the highest and lowest productivity. Calculating productivity, the following conclusions: a higher level of productivity in these three regions of Ukraine, as Dnipropetrovsk region, Donetsk region and the Lugansk region. Odessa region and Transcarpathian region have the lowest productivity. Labor productivity in most regions of Ukraine has similar values, but still notice some differences. Labour productivity in the eastern regions of Ukraine is higher than in the western part.

There are three areas of high productivity (Lugansk, Donetsk, Dnepropetrovsk) and three regions with high productivity (Sumy, Kharkiv, Kiev) and low productivity (other areas). In Ukraine there are unevenly developed regions, and this is a definite threat to the integrity of the country, through the creation of political and economic areas with similar structure of income and productivity. As a result, high priority should be the power of the state policy to promote the alignment of labor productivity in the region.

Keywords: labor productivity, region, industry, labor efficiency.

Стаття надійшла до редколегії 18.02.2015 р.